

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. popoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. SPOŠTOVANCI: celoletna pošta ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50, mesečna K 1.50; za Nemčijo celoletno K 21.60; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 30.—.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne. UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, D., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstverica 20 vin., pogojen prostor 25 vin., posiana in razglaš 30 vin. — Inzerate sprejema upravništvo. Nefrankirana ali premo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Posamezne številke po 6 vin.

Stev. 251. V Ljubljani, v soboto dne 6. aprila 1912. Leto II.

Vstajenje.

Z vsem v stoletjih vdomečenim, do vrhunca povznanim, z vseni pripomočki obrtno in umetniške iznajdljivosti obogačenim pomembno obhajala katoliška cerkev praznik Velike noči, praznik vstajenja Kristusovega, ki simbolizira z najmočnejšimi akcenti vstajenje od mrtvih, večno življenje. Posamezne župnije in škofije tekmujejo, katera uprizori lepša parado; ona, ki ne morejo meriti, z večjimi in bogatejšimi gleda na zunanji blišč in umetno razkošje, si pomagajo s poetično inscenacijo, pa prirejajo procesije ob poznih večernih ali pa zgodnjih jutranjih urah, ko učinkuje mistična mraza in sveč, poezija petja in zvonjenja. Po svojem pomenu je Velika noč največji in najpomembnejši praznik in nekdanj je bil najbolj vkoreninjen v srcih vernikov. Prevzet od poganskih narodov, ki so živeli v najtesnejši zvezi s naravo in so po njej uravnavali vse svoje svetkovine, se je začetkom le malo izpremenil. Ostal je veliki praznik pomladi, praznik prirodne pomladitve, in to vstajenje narave iz zimskega groba se je kaj lahko pretolmačilo v vstajenje človeštva, v zmago nad smrtjo.

Čimbolj se je človeško življenje v svojem razvoju oddaljevalo od narave, tembolj se je menjal značaj praznikov in nazadnje tudi Veliki noči ostal le še duševni pomen. Izprememba dela in njegovih metod, delitev, kompliciranje in specializiranje dela je odvajalo vedno večje število ljudi od grude; ostajalo pa jim je hrepenenje po zemlji, po polju in gozdu, in v tem se je povečevalo tudi hrepenenje po neznanem in skrivnostnem.

Ali čas je vihral neustavno dalje in pri našal venomer nove oblike življenja. Mesta so rasla, privlačila so vedno več ljudstva z dežele in dajala svojim ljudem nov značaj. Spomini so bledele, tradicije so si ohranile le zunanost, nekdanji pomen šeg in simbolov, praznikov in slavnosti se je izgubil, kar se je leta za leto ponavljalo, je postala sama navada. Tudi cerkvene slavnosti so se izpremenile v parade, ki nam ne morejo več povedati tega, kar so pomenile našim pradedom. Vsaka doba ima svoje potrebe in svoje zahteve, kar ne more slediti duhu časov, živemu, to se pravi venomer vsvarjajočemu in porajajočemu, neprenehoma izpreminjajočemu, mora zastareti in umreti.

Tudi naš čas hoče svoje. Sedanje človeštvo ne mara živeti od preteklosti, ampak išče svoja pota k svojim ciljem. In Velika noč sedanjosti ne more biti enaka nekdanji. Kar je cerkev nekdanj obljubovala, ne zadostuje več današnjemu plemenu; obljube, ki se ne izpolnijo, dokler je verovanje močno, pridejo ob veljavo in novo hrepenenje, nova volja jih pokoplje.

Tudi sedanj rod kopni po vstajenju in pomlajenju; ali prerokovanje, da se odpro grobovi nekoč po smrti, ga ne zadovoljuje več; na eni strani se je nabralo toliko sreče, da se je vera v večje blaženstvo omajala, na drugi pa je toliko truda in trpljenja in bede, da so nebesa predaleč in zatirano človeštvo hoče na tem svetu užiti vsaj nekoliko one lepote in dobrote, ki obdaja druge tako, da imajo raj že na zemlji. Tostransko življenje se je ločilo od

transcendentalnega in gre svojo pot neodvisno od drugega. S tolažilom boljše bodočnosti onkraj groba se ne da več vklepati v ječo večne bede pred smrtjo.

Velika noč na zemlji pridobiva srea trpinov. Ali ta rod ne prepušča svoje bodoče sreče dobrohotni usodi, temveč spoznava, da ni plodov brez dela, ne zmage brez boja. Vstajenje iz bede, iz ponižanja, iz teme, iz polžvalstva v višine človeštva je hrepenenje sedanjega plemena. In to hrepenenje se izpolnjuje v organizaciji proletariata, v boju zavednega delavstva, ki pomladi človeški svet in mu podari novo Veliko noč.

Absolutizem na Hrvaškem.

Zagreb, 5. aprila. Čemu se čuditi? V nekaterih zunanjih listih čitamo, da ne bi bilo mogoče niti na Hrvaškem, kar se je zgodilo na Hrvaškem. To je mogoče. To je nadvse verjetno. Ali na Hrvaškem je dandanes mogoče vse, zakaj madjarski oligarhi niso le tako prevzetni, temveč tudi tako zaslepljeni, da so izgubili vsako sodbo za zakonitost in nezakonitost, za dostojnost in nedostojnost, pa tudi za svojo moč in nemoč. Ogrska je pravno napram Avstriji v enakem položaju kakor Hrvaška napram Ogrski. Na obeh straneh je pogodbeno stanje. Za Ogrsko so avtonomne in skupne zadeve, za Hrvaško tudi: Ali dočim je za Ogrsko vsaka pičica njenih avtonomnih pravic, tudi takih, na katere šele aspirira, nedotakljiva svetinja, ne dela bečarom v Budimpešti nikakršne preglavice, da delajo s Hrvaško kakor svinja z mehkom. In v absolutizmu so vrgli deželo le zaradi tega, ker na Hrvaškem mislimo, da nismo meh.

Ali Khuenovi trabantni so precenili svojo moč in to postane lahko še usodepolno zanje. Ze moralna plat njihovega postopanja ne kaže zanje nič dobrega, zakaj Madjari pri vsej njihovi domisljivosti niso v takem položaju, da bi jim bilo lahko vseeno, kako sodi Evropa o njih. Marsikaj so pridobili le vsled tega, ker je bila po Evropi razširjena izmišljena bajka o njihovem viteštvu in o njihoviljubnosti do svobode. Dobro je, da se ta bajka docela razprši; in to se že godi.

Madjari so prezrli, da je zanje bolj nevarno, kakor za Hrvate, če kažejo, kaj se sme in more po njihovem mnenju, vse storiti proti kakšnemu narodu. Ako mislijo, da je mogoče in dopusten absolutizem na Hrvaškem, se lahko kdo najde, ki bo mislil, da je mogoče in dopusten tudi na Ogrskem. Med obema slučajema pa je ta razlika, da bi tak korak za Madjare lahko postal smrtonosen. Hrvatom se s tem Khuenijami lahko veliko škoduje; ugonobiti pa nas ne morejo. Hrvati in Srbi so na Hrvaškem takorekoč izključno prebivalstvo; onstran Drave imajo Madjari komaj komaj pičlo večino napram nemadjarim narodom in če bi kakšen veter nanesel da bi odpadli tisti, ki se danes le iz dobičkarije prištevajo Madjarom, bi bil njihove nadvlade hipoma konec.

Ne glede na to so pri svojem bečarskem eksperimentu pozabili še na druge reči. Mislili so namreč, da so Hrvate tisti hip brez orožja, kar se pomandra ustava. Ali vsi narodi, ki imajo dandanes konstitucijo, so si jo morali šele priboriti iz absolutizma. Vlogo, ki so jo včasih igrale

puške in topovi, so pa zdaj prevzeli gospodarski momenti. Ravno na tem polju so s hrvaškim absolutizmom prizadejali Madjarom hujši udarec kakor Hrvatom. Nihče ne kaže nasprotniku prezgodaj svojega orožja. Ali kmalu se bo pokazalo, da ina na tem polju premišljena organizacija moč, katere mogotci v svoji zaslepljenosti niso spoznali. Socialistični nauk, da je politika le vrhna stavba gospodarstva, prodira tudi v meščanske kroge; na gospodarskem polju bo »nepremagljivi« politik Khuen Hedervary dobil udarec, da ne vstane nikoli več. Tedaj bo strmel. Misli, da se bomo razburjali. Rajši bomo delali.

Pomemben jubilej.

Ob dvajsetletnici osrednjega društva avstrijskih trgovinskih nastavlencev.

Zadnja številka glasila osrednjega društva avstrijskih trgovinskih nastavlencev, »Der österreichische Handelsangestellte«, jestopila v slavnostni obleki iz tiskarskega stroja na dan; slavnostna oprema in slavnostni članki so veljali proslavi dvajsetletnega obstoja organizacije trgovinskih nastavlencev.

In resnično, jubilej dvajsetletnice je bil popolnoma vreden dostojne proslave. »akaj organizacija je bila v teku dvajsetih let priborila trgovinskim nastavlencem razmere, ki se temeljito in na prvi pogled ločijo od razmer pred organizacijo. Nekoč so bili trgovinski nastavljenci povsem usuznjeni podjetništvu in prodajati so morali šefu, ne le delovno moč ampak tudi vse človečanstvo; danes pa štiti trgovinskemu nastavljencu njega pravice zakoni. Da se je izvršil ta preobrat, da se je dvignil trgovinski nastavljencev do človeka, katerega delo se ceni; vse to je zaslug organizacije, ki so si jo ustanovili.

Kakor pa so bili skromni prvi početki organizacije trgovinskih nastavlencev, vendar je v teku dvajsetih let razprostrla svojo moč in vpliv široko po vsej Avstriji; ustanovile so se podružnice po vseh avstrijskih deželah — izjemo delata Bosna in Hercegovina ter Koroska in Kranjska. Organizacija ima štiri strokovne liste: razen že omenjenega nemškega glasila izhajajo še češki, poljski in italijanski strokovni listi.

Skromni početki organizacije avstrijskih trgovinskih nastavlencev so se rodili iz hudih bojev na Dunaju. Pred ustanovitvijo lastne organizacije so sedeli dunajski trgovinski nastavljenci v dunajskem trgovskem društvu skupaj s svojimi delodajalci. Seveda so v društvu odločevali njih blagorodni gospodarji, ki jim niti v sanjah ni prišlo na misel, da svojim nastavlencem izboljšajo položaj, bodisi s povišanjem plače bodisi s skrajšanjem delavnika. In večina trgovinskih pomočnikov je bila celo tako naivna, da je udano trpela nezmožnost razmer in molče prenašala trdo delo, ki so ga morali opravljati dan za dnem do desetih, enajstih in tudi dvanajstih ponoči, razen tega pa še ob nedeljah garati — in sicer samo za tegadelj, da so smeli s svojimi šefi sedeti v istem društvu in da so jih ti nagovarjali z »dragimi, pridnimi sotrudniki.«

Tedaj pa je treščilo v to škodljivo harmonijo. Če preje so nekateri razsodnejši nastavljenci sprevideli, da si brez boja nikdar

ne izboljšajo položaja iz tega razloga, ker gospodarji še nikdar niso sami od sebe ustvarili nastavlencem ugodne delovne in plačilne razmere. In ko se je postavil na čelo opozicije mlad, velenadarni trgovski nastavljencev, tedaj je udarila strela v nenaravno harmonijo med šefi in nastavljenci in jo razrušila za zmerom. Voditelj opozicije je bil sedanji glavni urednik »Arbeiter-Zeitung« Fric Austerlitz, ki je zaklical podjetnikom in nastavlencem besede: »Ne s šefi, ampak brez šefov in proti šefom samo bomo spravili stvar trgovinskih nastavlencev naprej!« In ko je še eden izmed opozicijskih nastavlencev izrekel dotlej nezaslišane besede: »Mi trgovinski nastavljenci se ločimo od drugih delavcev samo po obleki!« tedaj je bilo blagorodnim gospodom šefom jasno, da je konec gnile harmonije, porojene iz mančstrskega liberalizma. In začel se je boj. Sijajni agitatorični delavnosti Austerlitz se je posrečilo, da je vedno bolj naraščala opozicija. Mnogo nastavlencev pa se ni upalo odločno nastopiti in so v svojo in svojih tovarišev škodo delali sramotno štafazo svojim šefom proti lastnim tovarišem. Prišlo je do burnega zborovanja v društvu in ker se opoziciji vsled prevelikega števila nezavednih tovarišev ni posrečilo strmoglaviti vladajočih mogotcev in se polastiti društva, je naznanila izstop.

Prva misel opozicije je bila zdaj, da ustanovi lastno organizacijo. Šla je takoj na delo in dne 14. januarja 1892 je bil ustanovni shod organizacije trgovinskih nastavlencev, ki je stala popolnoma na stališču modernega delavskega gibanja.

Pvi korak je bil storjen in zdaj je šlo naglo naprej. Vedno globlje je prodirala zavednost med nastavljenci in z njo so se množile vrste organiziranih nastavlencev. Z močjo organizacije pa je rasel tudi nje vpliv. Ne bomo naštevali, kako globoke reforme je zarezala organizacija v položaj nastavlencev deloma sama s pritiskom na gospodarje, deloma v parlamentu s pomočjo socialističnih poslancev; razlika med nekdanj in sedaj je tako očitna, da jo mora čutiti slehern nastavljencev.

Zategadelj je popolnoma upravičeno slavnostno razpoloženje, ki se je razlilo v vrste avstrijskih nastavlencev ob tem pomembnem jubileju. Jubilej ne napaja samo velike organizirane armade trgovskih nastavlencev s prekipajočo radostjo, ampak tudi brezkončno število tistih avstrijskih nastavlencev, ki sicer niso v organizaciji, pač pa uživajo nje sadove. Zakaj tudi ti si morajo reči, da se je samo zategadelj izboljšal njih življenjski položaj, ker se je organizacija borila zanje.

In te besede o neorganiziranih trgovinskih nastavlencih veljajo v visoki meri tudi za slovenske trgovinske nastavljence. Razen Trsta ni na vsem slovenskem ozemlju ne ene organizacije trgovinskih nastavlencev, ki bi resnično in brezobzirno zastopala samo njih stansovske interese, pa še za Trst dvomimo, ali je kak slovenski trgovinski nastavljencev organiziran v strokovni organizaciji. Slovenski trgovski nastavljenci se dajo žal le preradi izrabljati za štafazo nacionalističnega meščanstva, o modernem delavskem gibanju imajo mnogo krivih predsodkov, deloma izvirajočih iz nepoznanja stališča, ki ga zavzema mo-

EMILE ZOLA: Rim. (Nadaljevanje.)

Tako se je dalo razumeti, da je preprosto rimsko ljudstvo popolnoma zaostalo. Stoletja so ga navajali na lenobo, se laskali njegovi ničemurnosti, in stoletja je bilo njegovo življenje mehkužno. Če niso bili Rimljani zidariji, mi-zariji ali peki, so bili lakajji; služili so duhovnikom in večalmanj so bili papeževi posli. Zato se je delili v dve stranki: V nekdanje karbone, poznejše mazziniane in garibaldijance, kar je bilo seveda največ, in ki so bili cvet Trastevera, pa v zaščitnike Vatikana, vse, ki so večalmanj živeli od cerkve in obžalovali, da ni več papeža krajja. Ali na obeh straneh je ostalo vedno le pri nazorih, o katerih so govorili, ne da bi se bila kdaj porodila misel na to, da bi kdo kaj storil, da bi se kdo izpostavil kakšni nevarnosti. Bilo bi treba nenadnega izbruhla strasti, ki bi odplnila čvrsto razumnost plemena in ga navdala s hipnim, silnim blaznenjem. Čemu pač? Boda je trajala že toliko stoletij, nebo je tako modro, siesta ob vročih urah pa več vredna od vsega. Le eno je bilo videti pridobljeno: Patriotizem. Večina je bila odločno za glavno mesto Rim, za to vnovič pridobljeno slavo, in malo da ni v Levovem mestu nastal punit, ko se je raznesla govorica o spravi Italije z Vatikanom baje na takji podlagi, da bi bil papež zopet dobil posvetno oblast nad tem mestom. Če se je vendar beda zdelo povečana in če se je rimski delavci še bolj pritoževali, je bil vzrok ta, da res ni imel nobenega dobička od velikih del, ki so jih petnajst let izvrševali v njegovem mestu. Najprej je več kakor štirideset tisoč delavcev preplavilo Rim; prihajali so večinoma iz severa, delali so za manjšo mezd, pa so bili pogumnejši in vztrajnejši. In potem, če je dobil svoj delež od dela, je živel boljše in ni varčeval. Ko je izbruhnila kriza in so morali zopet poslati štirideset tisoč delavcev nazaj v pokrajino, je bil zopet tam

kjer prej — v mrtvem mestu, kjer so praznovali vse delavnice in kjer za dolgo časa ni bilo upanja, da bo dela. Tako se je pogreznil v staro brezbrzičnost; pravzaprav je bil povsem zadovoljen, da ga ni več nadlegovalo preveč dela, pa je živel zopet skupaj s svojo staro ljubico bedo, kakor je bilo pač mogoče, brez vinarija, ali kot velik gospod.

Pierrovemu opazovanju pa se je predvsem ustiljeval različni značaj pariške in rimske bede. Gotovo, tukaj je bilo pomanjkanje še bolj popolno, hrana še bolj nesnažna, nečistost še bolj zopna. Zakaj so torej ti nadvse ubogi ljudje bolj neprisiljeni in resnično veseli? Če je pomislil na zimo v Parizu, na uborne izbece, ki jih je tolikokrat obiskoval, kjer je snežilo skozi streho, kjer so cele družine brez kruha cvkotali z zobmi od mraza, se je njegovega srea polotilo divje sočutje, da ga ni na Prati del Castello občutili ni niti pol tako živahno. Zdaj je končno razumel: Boda v Rimu ni zmruzoča beda. Ej da, večno solnce, dobrohotno nebo, ki je iz usmiljenja do nesrečnih ljudi venomer modro, to je sladko, večno tolažilo. Kaj bi strahote stanovanja, ko je mogoče spat na prostem in se dati božati od milih sap? Kaj bi celo lakota če družina lahko po osončnih cestah, na suhi travi čaka na srečo slučaj? Podnebje dela človeka treznega; tu ni megle, da bi bilo treba nastopiti proti njej z alkoholom ali črnim mesom. Božanska nedelavnost se naslaja ob zlatih večerih: revščina postaja na tem slastnem zraku, kjer se zdi, da je vsako bičje že srečno, če živi, prost užitek. V Napulju, je pripovedoval Narcisse, v ozkih gnusnih ulicah ob laki, pod perilom, ki se suši med hišami, in v sv. Luciji prebije ljudstvo vse svoje življenje na prostem. Žene in otroci, ki se ne klatijo po ulici, žive na lahkih lesenih balkonih, ki vise pod vsemi okni. Tam šivajo, pojo, tam se umivajo. Predvsem pa je cesta skupno stanovanje tukaj si moški zapenjajo hlače; tukaj iščejo napol nage ženske svojim otrokom uš, pa se same česajo, in tukaj je miza vedno po-

grajena za to sestradano ljudstvo. Na malih mizah in na vozičkih se neprenehoma prodajajo cenena jedila. Tu je dobiti prezrelih margaronov in melon, kuhanih makaronov, zelenjadi, pečenih rib, školjki — vse gotovo, vedno pripravljeno, tako da se lahko na prostem je, ne da bi bilo treba kaj zakuriti v kuhinji. In kakšna mirgoleča množica! Matere neprenehoma mahajo z rokami, očetje sede v dolgih vrstah po trotarjih, otroci se neprenehoma pode semintja — vse sredi blaznega hrupa, sredi kričanja, petja, glasbe in najčudovitejše brezbrzičnosti! Iz raskavih grl doni smeh, v rjavih, izpod razmašnih, kakor olje črnih las plamte čudezne oči, vesele se življenja. Oj, ti ubogo, vedro, otročje, nevedno ljudstvo, ki omejuje vse svoje želje na par centesimov, potrebnih za utišanje lakote na tem večnem trgu. Resnično, še nikdar se ni nobena demokracija manj zavedala sama sebe. Pravijo, da ji je žal za nekdanjo monarhijo, pod katero so se zdele njene pravice do tega življenja v brezskrbni revščini bolj zavrovane, pa se mora vprašati, če se je treba razburjati zaradi nje, da bi se ji proti njeni volji pridobilo več znanja in zavesti, več blagostanja in dostojanstva. A vendar je vstajala Pierru ob pogledu na to od solničnega opajanja in zaslepljevanja povzročeno veselost izstradancev neskončna žalost v srcu. Da, krasno nebo je podaljšalo dolgo otroško dobo tega ljudstva; to nebo pove, zakaj se ta demokracija ne budi hitreje. Seveda, revežem v Rimu in Napulju primanjkuje vsega; ali v njihovih srcih ne ostaja sed groznih zimskih dni, temni srd, ker so morali trepetati od mraza, v tem ko so se bogatini gledi ob velikih ognjih; oni ne poznajo besnih sanj v bednih, od snega bičanih kočah pred tenko, ugašajočo svečo — oni ne poznajo tedaj siloma vzplameče potrebe po pravici, ne dolžnosti upora, da se rešijo žena in otroci jetike, da se priskrbi tudi zanje toplo, človeka dostojno gnezdo. Ej da, zmruzoča beda je vrhunske socialne krivičnosti, najstrašnejša šola, v kateri spoznava revež svoje življenje, pa se

upira in prisega, da mu napravi kraj, tudi če se mora zaradi tega pogrezniti ves stari svet!

Ta blagost neba je razlagala Pierru tudi sv. Frančiška, božanskega berača iz ljubezni, ki je romal po potih in povečeval preslastni čar revščine. Bil je nedvomno zaveden revolucionar in je s tem povratkom k ljubezni revežev, k enostavnosti prvotne cerkve na svoj način ugovarjal proti prekipajoči razkošnosti rimskega dvora. Ali nikdar ne bi bilo mogoče tako prebujenje nedoičnosti in treznosti v kakšnem severnem, od decemberskih mrazov odrevenelem kraju. Zato je bil potreben čar narode, zmiernost od solnca hranjenega ljudstva, zato je morala biti beraška palica vedno blagoslovljena s toplini cestami. Le na ta način je moglo priti tako daleč, da je popolnoma pozabilo samo nase. In tu se je človeku vsiljevalo vprašanje, ki ga je izprva moralo zvesti: Kako se je mogel poroditi sveti Frančišek, duša, ki je obdajala vsa bitja, živali in stvari z gorečo bratovsko ljubeznijo, na tej zemlji ki je dandanes tako neusmiljena, tako kruta napram revežem, ki zaničuje svoje preprosto ljudstvo in nema darov niti za svojega papeža? Mar je torej prastara prevzetnost izušila srca? Ali vodi izkušnja zelo starih narodov končno v sebičnost? Zakaj duša Italije je bila videti kakor da je zapala v svojem dogmatičnem in pompozem katoličanstvu, v tem ko se budi dandanes na žalostnih planjavah severa, pri solnca oropanih želja po povratku k evangelskemu idealu in ljubezen do revežev in trpinov. Vse to je sodelovalo; in to je bil glavni vzrok, da more sv. Frančišek svojo damo revščino, ki jo je bil radostnoizvolil, zdaj le bosonogo in napol odeto dostno izvolil, zdaj je bosonogo in napol odeto stva, v katerih je takrat gorela plamteča potreba po sočutju in ljubezni.

dero delavsko gibanje do narodnostnega vprašanja. In vendar je stvar tako jasna: ker se organizira podjetništvo na mednarodni podlagi, se mora organizirati tudi delavstvo. Med podjetništvo moramo pritevati tudi trgovce, zlasti srednje in velike, kakor moramo pritevati, med delavstvo tudi trgovske nastavitelje, zakaj vsakdo je delavec, ki sprejema delo, pa naj bo to delo tako, da si pri njem omažem obleko in roke in obraz ali pa naj bo tako, da ostanem čist. Vse avstrijske slovenske narodnosti so že organizirane v osrednjem društvu avstrijskih trgovinskih nastaviteljev, celo v daljnem Spljetu ima društvo podružnico; zakaj naj bi se slovenski trgovinski nastavitelji ne zdramili pa bi stopili v armado svojih tovarišev po vsej Avstriji, da se uspešno bore za svoje interese?

Organizacijo avstrijskih trgovinskih nastaviteljev čakajo v najbližjem času še važne naloge. Zategadelj je treba ojačiti organizacijo, zakaj čem več bo avstrijskih trgovskih nastaviteljev združenih v eno bojno vrsto, tem lažje bodo dosegli svoj cilj.

NOVICE.

* **Odpravljeni sekcijski načelnik.** Sekcijski načelnik v skupnem finančnem ministrstvu, vitez Florowitz je stopil v pokoj. Mož se je v upravi bosenskih gozdov onesnažil roke in se je naš list pred nedavnim časom obširno pečal z njegovimi umazanimi šumskimi aferami. Razkritje, da je državno lastnino razmetaval privatnim spekulantom, mu je zlomilo tilnik.

* **Razgledni vozovi na naših alpskih železnicah.** Med železniško družbo Canada-Pacific in avstrijsko vlado se je sklenila pogodba, po kateri bo družba na gotovih gorskih progah avstrijskih alpskih železnic vpeljala razgledne vozove. Po leti se ima promet s temi, z vsem luksusom opremljenimi vlaki pri pričeti. Iz Dunaja bodo vlaki, kakor se namerava, vozili skozi Tirolsko. Na prošnjo švicarske vlade, da se pritegnejo k temu prometu tudi švicarske proge, je avstrijski železniški minister dal dovoljenje, da se raztegne promet teh vlakov iz Inomosta preko Predarlške do Curiha.

* **Pariški avtomobilni roparji.** Pariška policija je v sredo aretirala enega avtomobilnih roparjev, po imenu Carrouy. Carrouy je priznal, da je bil udeležen na zločinu proti blagajniškemu selu in na bančnem ropu. Našli so pri njem nekaj sto frankov, nabasan revolver in stekleničico strupa. Oddali so ga v posebno celico. Po neki vesti so aretirali tudi šoferja Bonnota, vendar ta vest še ni potrjena.

* **Revizije senatorja Truskieviča.** Na podlagi rezultata revizije senatorja Truskieviča v Kievu so odstopili generalnega poročnika Furlova, šefa ohrane Koljakova in predstojnika policije Spiridoviča zaradi obsežnih defraudacij sodišču.

* **Ogoljušana banka.** Ogrska komercialna banka je v četrtek nasledla goljufu. Predpoldne je prišel neki Rus s čekom, glasečim se na 4800 frankov. Dasi je bil ček čisto pravilno napravljen, je banka brzojavno popražila zavod na karerega se je ček nanašal, kaj je ž njim. Prišel je brzojaven odgovor, da je ček pravičen in Rus je denar dobil. Pozneje pa se je izkazalo, da so naselili spretni sleparjem. Ker se je tudi v Belgradu pripetil tak slučaj, mislijo, da imajo opraviti z mednarodno bando sleparjev.

* **Roparski napad na denarnega sela.** V Vratislavi na Nemškem se je izvršil tajinstven roparski napad. 15letnega praktika vteletrgovskega podjetja, ki je na pošti bil dvignil 400 K, je dobro oblečen gospod prosil, da mu nese nek zavoj na pošto. Tujec je vzel praktika v svojo hotelsko sobo. Tu ga je sklicujoč se na svojo pripadnost k pariškim avtomobilnim roparjem, med smrtnimi grožnjami privezal na postelj, pobral mu denarnico in zbežal. Ropar, ki se je v knjigo vpisal kot trgovec, bo star kakih 22 let.

* **Smrten padec aviatika.** Iz Njujorka poročajo: V bližini Los Angelesa je aviatik Rodgers v navzočnosti 7000 gledalcev padel z višine 100 čevljev in je bil na mestu mrtve. Rodgers je že pred par tedni nevarno padel z aeroplana in je takrat dejal, da se take smrti ne boji, češ da človek takoj, ko začne padati, izgubi zavest.

* **Volitve na Turškem.** Volitve na Turškem izkazujejo dosedaj za mladoturke ugodne rezultate. Kakih 15 že voljenih poslancev pripada mladoturkom. Zdi se, da splošni rezultat prinese ogromno večino mladoturškemu komiteju.

* **Italijanski glas za umaknitev aneksijskega dekreta.** Znani ekonom Giretti razpravlja v nekem članku v »Secolu« o položaju. Člankar pravi, da mora izjava Edvarda Greya v angleški zbornici, da mora Italija nositi odgovornost za svoje vojskovodstvo in za eventualno oškodovanje interesov neutralnih sil, tudi najzatrknjejšim nacionalistom odpreti oči. Sile, ki zasledujejo sicer samo svoje opravljene interese, mislijo ravnotako kakor Anglija in samo blazinim vojnim hujšakem more priti na misel, da bi se uprli čeli Evropi. Italija je pretrpežljivost evropskih sil le predosti že izkušala in sedaj je čas, da krene na pravo pot. Italija mora nesrečni aneksijski dekret glede Tripolitanijske in Cirenačke umakniti, da se bo lahko sklenil mir, predno ji ga evropske sile diktirajo.

* **Nova zvezda.** Marsikomu bode še v spominu svetla zvezda, katera je nenadoma zažarela v noči 21. na 22. februarja leta 1901 v ozvezdju Perzejevem, narasla do svetlobe prve vrste, polagoma pojemala in tekoma par mesecev zopet prostemu očesu izginila. Slična tej zvezdi, toda ne tako bliskeča se je pojavila v noči od 13. na 14. marca v ozvezdju dvojčevih nova zvezda. Najsvetlejši zvezdi tega ozvezdja ste znani zvezdi Kastor in Poluks. Zapadno od njiju, približno v dvojni razdalji teh zvezd se nahaja manjša zvezdica četrte vrste in prav pod njo, nekako štiri mesečne premere nižje se je zasvetila nova zvezda — (A R 6 h, 49m 12° decl. + 32°, 15', 16''). Hartwig v Bambergu ceni njeno svetlobo na 4,3 vrste, barva ji je rdečkasta. S fotografičnimi slikami se je dognalo, da je stala u-

prav na onem mestu majhna, le z močnimi daljnogledni vidna zvezdica 13. vrste. Spektroskopično raziskavanje kaže na njej žareči plin vodik. Toda že tekoma 10 dni ji je svetloba vpadla na šesto vrsto, žal, da sedanje neugodno vreme nadaljnje opazovanje zabranjuje. Obe imenovani zvezdi sta nam postali vidni vsled izbruha in vnetja ogromnih množin plina vodik, v katerem je vse površje zvezde zažarelo. Kaj je povod taki katastrofi, odkod naenkrat toliko množina plinov, se da težko ugotoviti. Ker so te zvezde tako neznansko daleč od nas oddaljene, se je katastrofa brezdvomno zgodila že pred več leti, morda stoletji, toda sporočilo nam je »brezčisti« svetlobni brzojav prinesel šele sedaj.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Naš državni pravdnik** je resnično čuden mož. Včeraj nam je zaplenil list zaradi reči, ki se ga kratkoma nič ne tiče, ker ga poznamo vendar kot avstrijskega, ne pa kot hrvaškega ali pa ogrskega državnega pravdnika. Naš gospod cenzor ima dosti sitnih nalog; ali te vendar še nima, da bi imel braniti Khuen Hedervarya, ki ne uživa v Avstriji nič več pravice kakor vsak tujec in naravno tudi nič več pravnega varstva ne. Če je pa gospod državni pravdnik v kakšnem drugem oziru na napačni poti, tedaj sicer ne vemo, ali je čital dekret o Cuvajeve imenovanju ali ne, opozarjamo ga pa vsekakor, da je tisto imenovanje kontrainsigniral grof Khuen Hedervary, vsled česar je zanje odgovoren grof Khuen Hedervary in nihče drugi ne. Kako mi sodimo Khuenova dejanja, to pa avstrijskega državnega pravdnika v njegovi uradni lastnosti absolutno nič ne tiče. Če bi imeli v Avstriji kakšnega »kraljevskega komsarja«, bi si državni pravdnik lahko dovoljeval take konfiskacije; ker pa velja pri nas ustava, je bila ta zaplemba popolnoma neopravičena in cenzor najbrže ni vedel, kaj dela, ko jo je zagrešil.

— **Vse v večjo čast in slavo božjo.** Danes obhaja katoliška cerkev Kristovo vstajenje s procesijami. Iz verskega slavja se je v teku časa razvila klerikalna manifestacija in aranžerji si na vso moč prizadevajo, da z razkošnim sijajem strežejo zvedavim očem, da z bučno godbo gluše ušesa in da z oblaki kadila mamijo nosove radovednih gledalcev. Velikonočne procesije so postale vsakoletne poulične parade, ki naj okrepe cerkveni duh med prebivalstvom in povzdignejo ugled in veljavo cerkve. Odtod je razumljivo tisto nadležno moleodovanje cerkvenih predstojnikov med prebivalstvom, da s svečami razsvetli okna s svojimi stanovanj, odtod trikanje tercijskih duš, da s svečami-funtaricami razodene svoje cerkveno mišljenje. Nerazumljivo pa nam je, da predsedstvo občinskega sveta, ki je v liberalnih rokah, sili v ta od cerkvenega kadila pokvarjeni zrak, da se dretna pod cerkvenimi banderami. Kakor slišimo, se udeležijo predsedništvu občinskega sveta in mestnega magistrata cerkvene parade v Trnovem, in vabi vse člane občinskega sveta, da po svoje pomagajo k večji časti in slavi božji. Nujne potrebe, da se liberalna purgarija štuli med roženkanske sestrice, ne vidimo; posebno abotno pa se nam zdi to trnovsko separiranje. Če jih sree vleče, da sodelujejo na klerikalni paradi, naj se kar odkrito napotijo v Šenklaž in naj bodo škofov repek v procesiji... Sektantovski klerikalizem, tudi če ga odkrivajo »liberalci«, ni zelo impozanten!

— **Klerikalne volilne sleparije pred sodiščem.** Včeraj je bil pred ljubljanskim okr. sodiščem obsojen klerikalni agitator in obč. tajnik Mrkun zaradi volilnih sleparij na sedemdnevni zapor z enkratnim trdim ležiščem. Brez komentarja!

— **Odmev izza občinskih volitev v Novem mestu.** Velik je bil napor novomeških klerikalcev, da bi dobili novomeško občino v svojo oblast, a vzlic ogromnemu trudu so bili tepeni prav po notah. Da bi tem lažje preboleli zadano jim rano in da bi tem preje posušili potok slin, ki se jim je cedil po zavojevani postojanki, so poklicali na pomoč c. kr. okrajno glavarstvo. Ker pa to ni moglo ustreči pritožbi kanonika Antona Zlogarja in kapitelskega vikarja Karla Supina, temveč je njuno pritožbo glede na občinski volilni imenik zavrnilo, sta vpregla v svoj voz deželnega glavarja Susteršiča, da bi ga jima on, ki ima na Dunaju vplivne zveze, pomagal potegniti iz blata. In tako bo dne 17. aprila pri upravnem sodišču na Dunaju obravnavati, pri kateri bo zastopal pritožbo kanonika Zlogarja in vikarja Supina dr. Susteršič. K obravnavi je vabljen tudi cela vrsta volilcev, zlasti uradnikov, ki stanujejo v Kandiji. Gre namreč za to, ali imajo uradniki novomeških uradov, ki pa stanujejo v Kandiji, volilno pravico v Novem mestu.

— **Članom konzumnega društva za Ljubljano in okolico naznanjamo,** da bodo društvene prodajalne na velikonočno nedeljo in ponedeljek zaprte. Člani naj si zato pravočasno nabavijo potrebno blago, da ne bo pritožb!

— **Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev** v Ljubljani vabi na svoj redni občni zbor, ki bo v soboto 13. aprila v salonu gostilne pri Travnu na Glincah z dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva; 2. poročilo računov; 3. poročilo revizije in nadzorstva; 4. likvidacija; 5. volitev načelstva, ali v slučaju likvidacije volitev likvidatorjev; 6. volitev nadzorstva; 7. predlogi in nasveti.

— **Nogometna tekma.** Letošnji football-sezono otvori »Ljubljanski football klub« na velikonočni ponedeljek ob 3. uri pop. na tivol-skem travniku za dirkališčem. Igral bode proti »Goriškemu« football klubu. Tekma zna biti jako interesantna, ker se prišteva goriški klub k najboljšim na Primorskem. Vstopnina: stojišče 40 v, sedeži K 1. Brez vstopnice, katero je vidno nositi, je vstop na travnik prepovedan. P. t. občinstvo vljudno prosimo, da se strogo drži navodil rediteljev, kateri bodo imeli belozelene trakove na levi roki. Tekma se vrši ob vsakem vremenu.

— **Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske.** V času od 24. do 30. t. m. se je rodilo 22 oseb, mrtvorojena sta bila dva, umrlo pa je

32 oseb, med njimi 12 tujcev. Osem oseb je umrlo vsled jetike, med temi 3 tujci.

— **V mestni klavnici so zaklali** od 17. do 24. marca 76 volov, 6 bikov, 8 krav, 224 prašičev, 132 telet, 40 kostrunov, 59 kozličev. Vpeljali se je 508 kg mesa, 77 zaklanih telet in 26 zaklanih kozličev.

— **Izgubljen in najdeno.** Gospod Jožef Link je izgubil denarnico z manjšo vsoto denarja. — Ga. Adela Sakslova je izgubila denarnico, v kateri je imela bankovec za 50 K. — Solski učencec Hugo Plazer je našel žensko ročno torbico. — Ga. Amalija Kušček je izgubila srednjo vsoto denarja. — Deželnega šodišča nadsvetnik g. Julij Pole je našel denarnico z večjo vsoto denarja.

— **S trebuhom za kruhom.** Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 30 Macedoncev in 10 Hrvatov, 90 Slovencev in Hrvatov je prišlo nazaj.

— **Umrli so v Ljubljani:** Marijana Rajgeli, dminarica, 44 let. — Ivan Cerin, rejenc, 5 mesecev. — Marija Zalaznik, slaščičarnarica.

— **O samomoru ljubljanskega hišnega posestnika Levca** se poročajo: V sredo 3. t. m. zjutraj so opazili ljudje s ceste v sobi na okenskem križu na Beljaški cesti št. 55 obešenega 70letnega zasebnika, bivšega trgovca Janeza Levca iz Ljubljane. Opozorili so lastnika hiše. Levca so takoj prepeljali na mestno pokopališče v Trnovo, odkoder so ga prepeljali na Veliki četrtki zvečer v Ljubljano. Bolehal je baje na neozdravljivi bolezni, hudem revmatizmu, ter je privatiziral v Celovcu kake tri mesece. Sodijo, da se mu je omračil duh.

— **Otrok je umrl.** Včeraj dopoldne je prišla v Ljubljano samska gostačeva hči Ivana Cerin iz Dola pri Brezovici iskat za svojega 5 mesecevega otroka zdravniške pomoči. Po končani ordinaciji, je še kupila zdravila, potem pa obiskala neko prijateljico, da bi skuhalo mleko. Otrok je pa takoj bruhal kri in umrl. Mati se je hotela nato z mrtvim otrokom odpeljati domov, a je bila na južnem kolodvoru ustavljena. Po končani zdravniški preiskavi so otroka prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu. Čerinovo pa izpuštili domov.

Kolikor glav, toliko misli — prvi znan slovenski pregovor. Ali povsod ta pregovor vendar ne velja. Glede Kolinske kavne primese na pr. so vsi naše gospodinjice ene misli, namreč, da je to najboljši kavni pridatek. Zato se je tudi vsem našim gospodinjicam Kolinska kavna primes takoj priljubila, da je ne morejo več pogrešati in je ne marajo več opustiti. Vse naše gospodinjice so edine v tem, da samo Kolinska kavna primes napravi res dobro kavo, to je tako kavo, ki ima izborn okus, prijeten vonj in lepo barvo. Kavo, ki ji je pridejana Kolinska kavna primes, vsak najraje pije, ona ugaja tudi največjemu izbirčnemu. Dobre lastnosti Kolinske kavne primese imajo svoj vzrok v tem, da je ta kavni pridatek napravljen iz samih izbranih surovin po načinu, ki so ga strokovnjaki preizkusili kot najboljšega.

Nesreča na Stolu.

Zadnja leta se je tudi pri nas močno razvijalo obiskovanje visokih gor v zimskem času. Zimske pohodi so združeni z velikimi nevarnostmi. Vsak hip preduetni turista lahko kaka nevarnost. Ako je sneg močno zmrzel, spodrsne kaj rada stopinja in hribolazec drvi nevzdrženo po snegu, dokler ne buti ob skalo, štrlečo iz snega, ali pade v globok prepad, kjer ga čaka »zadnja ljubca — bela smrt«. Še nevarnejši so plazovi, ki se trgajo takrat, kadar odnehuje mrz. Plazovi se sprožijo ob najmanjšem šumu, celo preglasno govorjenje ujinjuje tako, da se odtrga snežna plast in podsuje vse, kar dobi na potu v dolino. Goste megle se včasih pripode, popotnik izgubi smer, ne ve dalje, ne nazaj, čaka, da bi se razpršile, nastane noč, utrujenost in spanec ga premagata, zaspi, a ne zbudi se nikdar več. Tudi veter, ki je pozimi v gorah izredno silen, ogroža življenje hribolazcev. Dostikrat je vzrok nesreče tudi preslaba gorska oprema. Treba je na vsak način dobro preudariti vse okoliščine, preden se krene na kako zimsko turo v visoke gore.

Udeleženci izleta na Stol.

V včerajšnji številki smo poročali, da je odšel profesor dr. Cerk z več dijakov na Stol. Poleg dr. Cerka se je udeležil izleta tudi učitelj Kunaver iz Viča, Dijaki, ki so že dlje časa prosili dr. Cerka, naj jih popelje na kako zimsko turo, so: Zdenko Kunc in njegov brat Karol, Vladimir Kostanjevec, Vladimir Milavec, Kobler, Franc Bizovičar iz Šiške in Josip Baričević iz Pulja.

Dr. Cerk je bil znan turist. Posebno se je zanimal za podzemlske jame. Star je bil 32 let. V Ljubljani žive še njegovi starši in dve sestri.

Iz Žirovnice na Stol.

V sredo zvečer so dospeli izletniki v Žirovnico, odkoder so se takoj napotili v goro. Za zimsko turo so bili nekateri le slabo opravljeni in niso imeli seboj niti derez niti cepinov. Silen vihar je divjal v gorah, a navdušeni turisti so vzlic opominom šli na Stol. Čim višje so prihajali, tem mrzlejši je bil sneg. Proti vrhu Stola je bil sneg tako zleden, da vzlic derezam, ni držala nobena stopinja. Vihar jih je seveda tudi močno oviral pri hoji. Kjer se preha pod Malim Stolum na neko kadunjo, je zdrknil najprej profesor Cerk, potem pa še dijak Kunc. Prvi se je ustavil prof. Cerk in je vrgel dijaku, ki je bil nižje pod njim, svoj cepin. S pomočjo cepina je Kunc počasi nadaljeval svojo pot. Dijaki so bili že popolnoma onemogli. G. Kunaver jih je spravil z velikim naporom do Prešernove koč. Dijaki so ostali v koči, g. Kunaver se je vrnil, da pomaga prof. Cerku in dijaku Kuncu, katerega je spotoma srečal. Kunc mu je povedal, da ne ve, kje je ostal prof. Cerk. G. Kunaver je preiskal vso okolico, klical, a brez uspeha, zaslužil je nesrečo in je hitel v dolino iskat pomoč.

Dr. Cerkovno truplo.

Oskrbnik Prešernove koč Legat in domačin Vidic sta šla s Kunaverjem iskat dr. Cer-

ka. V žlebu pod takozvanim čelom so zagledali najprej njegovo pelerino, neko škafilo in fotografsko stojalo. Globoko doli v žlebu pa je ležal dr. Cerk. Videli so takoj, da je mrtve. Črepinja je bila počena, obraz na eni strani skazen in roka zlomljena. Najbrže je pri padcu utbil z glavo ob skalo in bil takoj mrtve. Prenesli so ga v dolino in ga položili v mrtvašnico v Žirovnici, odkoder se njegovo truplo v nedeljo prepelje v Ljubljano. Pogreb bo v nedeljo popoldne ob 3. v Ljubljani, iz hiše Ilirska ulica 21.

Dijaki so ostali po naročilu g. Kunaverja v koči in čakali pomoči.

Pomoč iz Ljubljane.

Gosp. Kunaver je takoj brzojavno obvestil svoje znanee v Ljubljani o nesreči. Iz Ljubljane so se odpeljali v četrtek zvečer nekateri člani Slov. plan. društva pod vodstvom g. dr. Tominka, oddelek planinskih lovcev in sestra Cerkova. Tudi pešpoh št. 27 je imel pripravljeno rešilno ekspedicijo, kateri pa ni bilo treba stopiti v akcijo.

Rešitev dijakov.

Domača loveca Komatar in Mazovec sta na prvo vest o nesreči odšla na pomoč dijakom in sta prišla ob 4. zjutraj do koč, kjer so bili fantje, misleči, da se je dr. Cerk rešil na podoben način kakor Kunc, ki je bil z zlomljeno nogo priplezal do koč. Loveca sta zbudila dijak, prišla skozi okno v koč, in povedala, da je dr. Cerka doletela nesreča. Kmalu nato je prišla tudi združena ljubljanska ekspedicija. Dr. Demšar je pregledal dijake; razun Kuncove nezgode je imel Bizovičar ozeblo roko, ostali pa so bili primeroma zdravi. Pripravili so, kar je bilo mogoče, za pot navzdol. Za Kuncu so napravili za silo nekakšno drsalco, po kateri so ga spuščali do pastirske koč, odtod dalje so ga pa vojaški planinci nosili. Pot v dolino je bila jako težavna.

Nezgoda ekspedicije.

Tudi rešilno ekspedicijo je zadela nezgoda, ki se je na srečo še dobro iztekla. Na poti navzgor je enemu domačih udeležencev spodrsnilo in ga odneslo 400 metrov globoko. Na srečo se je pri tem le nekoliko opraskal.

Vrnitev rešenih turistov.

Dijaki so se včeraj ob 3. popoldne odpeljali iz Žirovnice v Ljubljano, kjer so jih sprejeli sorodniki z veliko množico, ki jih je radostno pozdravljala. Občutke veselja nad rešitvijo dijakov je seveda motila žalost, da se vrača njih vodja le še svojo zadnjo pot.

Štajersko.

— **Šoštani.** (Iz usnjarske tovarne). V naši usnjarski tovarni vladajo zares nad vse žalostne razmere. Dolg delavni čas, slabe plače, predvsem pa šikane predpostavljene. Vsi usnjarski delavci, ki so si ustvarili dobro organizacijo sv vsaj to dosegli, da ravnaajo z njimi kot se ravna z ljudmi, usnjariji firme Woschnagg v Šoštanju pa se morajo zadovoljevati s tedensko plačo 14 do 20 K. Delavci počasi uvidevajo kako nujno potrebna bi bila zanje močna strokovna organizacija. Pravice do organizacija pa Woschnagg delavcem noče priznati. Vsakega delavca, o katerem je zvedel, da je organiziran, je poklical v svojo pisarno, kjer se mu je reklo: »Ako boste še dalje za organizacijo agitirali Vas odpustim iz službe!« Samo po sebi umljiva bi bila taka brutalna grožnja, ki hoče delavcem uropati najprimitivnejše državljanske pravice, kratkoma nemoč, če bi vsi v tovarni zaposleni delavci pristopili k organizaciji, kajti potem bi moral gospod Woschnagg k večjemu svojo tovarno zapreti. Delavci! Ne dajte se ostrašiti s takimi grožnjami svojega podjetnika, organizirajte se vsi do zadnjega, kajti le v organizaciji je moč in same z njeno pomočjo si lahko izboljšate svoj bedni položaj!

— **Pri nabiranju naplavljenega lesa utorila.** Iz Celja poročajo: 2. t. m. proti 8. zjutraj se je podala najemnica Marija Kranjc pri Sevnici v bližnji gozd nabirat les. Preden je odšla je svoji 14 letni hčerki Heleni naročila, da naj pripravi kosilo. Med odsotnostjo njene matere pa je šla proti 9. dopoldne k potoku, ki teče mimo hiše in je vsled deževja zelo narasel, da bi vrela nekoliko naplavljenega lesa. Ko se je proti 9. dop. mati iz gozda vračala proti domu, je še iz gozda videla svojo hčerko stati nedaleč od hiše pri potoku. Ko pa je prišla domu, ni bilo dekleta nikjer več. Šla je v družbi sosedje Marije Jazbec ob potoku iskat, toda tudi to je bilo brezuspešno. Dekleta ni bilo nikjer. Proti 1. popoldne pa je mlinar Ivan Kolman v Orešjah potegnil z grabljami mrtvo iz potoka. Ponesrečeno dekle je najbrž pri nabiranju naplavljenega lesa padlo v potok in utorilo.

Koroško.

— **Velik zaklad.** V Bistrici ob Zili so pred kratkem v neki gostilni v tajnem predalčku stare omare po slučajno našli zlat in srebrn, kakor tudi papirnat denar v vrednosti več tisoč kron. Denar izvira večinoma še iz srede prejšnjega stoletja. Med tem, ko se bo iz zlatega in srebrnega denarja gotovo izbila prav znatna kovinska vrednost, je papirnat denar brez vrednosti. Domnevajo, da je denar pripravljen in shranjen babica sedanjega posestnika, da je pa stara ženica pozneje nanj pozabila.

— **Najdeno okostje v Beljaku.** Iz Beljaka poročajo 3. aprila: V neki kleti onih hiš v šolski ulici, ki jih sedaj podirajo, so našli človeško okostje v neposredni bližini na črepi njo. To okostje je na tem mestu ležalo najbrž že stoletja, ker štejejo hiše, ki jih sedaj podirajo, k najstarejšim poslopjem mesta in so, kakor je dokazano, eksistirale že v 13. stoletju.

— **Rabelj.** S pričetkom letnega poštnega voznega reda med Bovcem in Rabeljem se bo namesto dosedanjih vožnje z vozovi upeljal avtomobilni promet. Promet bo oskrboval vožni podjetnik Mlekuš v Bovcu.

— **Grozna nesreča** se je pripetila na cve-

Rabite,

če imate nahod, če ste hripavi, zaslišeni in težko dihati, Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid«. Prepričali smo se sami pri bolečinah v prsih, v vratu itd., o njegovem zdravilnem in kašelj tolažečem vplivu. Tucet za poskušnjo 5 kron, dva tucata 8 kron 60 vinarjev franko. Izdeluje ga le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg št. 252 (Hrvaško).

med Perkom in Kolbnitzom. Dveletna Marija in dvanajstletna Cecilija, hčerki čuvaja Maksimilijana Eggerja in njegove žene Walpurga sta igrali ob železniškem nasipu. Med tem, ko je starejša sestra iskala takozvano vrtnico, je zašla mlajša na tir, kjer jo je povozil osebni vlak. Uboga deklica je zadobila strašne poškodbe, na katerih je l. t. m. umrla.

Goriško

— **Lokavec pri Ajdovščini.** V nedeljo 17. marca se je ustanovila krajna politična organizacija ter se je izvolil odbor. Na dotičnem zaupnem sestanku je sodel. Istenič v kratkih a jedrnatih potezih orisal pomen in uspehe organizacij. Ob splošni volilni pravici je sploh dolžnost vsakega moža, da je politično toliko izobražen, da pozna pomen volitev in javnih zastopov in za to izobrazbo je najboljšje sredstvo politična organizacija. Le po političnih organizacijah ljudstvo v deželni in državni zboru res pride do avtonomije. V drugi vrsti je potreba posebne organizacije mladine, ki ima predvsem pomen izobrazbe vzgoje za stranko in političen boj. Končno je izpodbujal zaupnike, da se ustanovi konzumno društvo, ki je za Lokavec, kjer je skoraj polovica prebivalstva delavska, skrajno potrebno. Sloglasno se je poudarjalo, da se do tega mora glasno in v najkrajšem času. Sodr. Lokar je izpodbujal sodruge na živahno delo. V odbor so bili voljeni soglasno: Stanislav Suban, predsednik; Anton Kompara, podpredsednik; Franc Lokar, blagajnik; Tomaž Istenič, tajnik. Namestnika blagajnik in Andrej Batič. Po volitvi odbora so se imenovali zaupniki za posamezne vasi, nakar se je sestanek zaključil. Resnost in vnem pri tem prvem sestanku obeta, da bo krajna organizacija lokavskih imela najljubših uspehov. V Lokavcu je 5 naročnikov »Zarje« ter nova ustanovljena organizacija stori vse mogoče, da se strankino glasilo primerno razširi v tako važni delavski postojanki.

— **Devin.** Dne 24. marca se je ustanovila politična organizacija ter so se izvolili v odbor: Angelj Delpicolo, Anton Legiša, Anton Fabiani in Erminio Giuliani. Devin je važna postojanka za stranko, daš spada k političnemu ekraju tržiškemu, kakor tudi slovenska občina Doberdob na Krasu. Volilci teh dveh občin odločijo pri volitvah med klerikalno eni strani ter napredno in socialno-demokratsko po drugi strani. Sodrugi iz Nabrežine, ki so se potrudili za ustanovitev te organizacije, posebej sodr. Josip Marica, so z ustanovitvijo politične organizacije na tej ekspozituri postojanki napravili odločen korak. Priprani so postojanki napravili odločen korak. Priprani so postojanki napravili odločen korak. Priprani so postojanki napravili odločen korak.

— **Trnovo pri Gorici.** V nedeljo 31. marca se je vršil napovedani javen shod s predavanjem sodr. dr. Henrika Tuma; kmet, delavec in socializem. Točno ob napovedani uriso bili vsi prostori zasedeni. Kolikor mogoče poljudno je poročevalce narisal pomen delavske organizacije in njeno moč. Kazal je na gospodarsko razliko delavca in posestnika, obenem pa ločil posestnika-kapitalista od poljedelca t. j. delavca na zemlji. Le-ta ima iste interese in iste gospodarske nasprotine kakor delavec v podjetjih, zato je tudi edina stranka, ki utegne poljedelca oprostiti od gospodarske in politične odvisnosti, socialno demokratična stranka. Prisotni so s pozornostjo sledili izvajanjem ter splošno pritjevali. Po shodu se je še posebej v razgovorih pojasnilo marsikatero nesoglasje. Prebivalstvo na Trnovem je večinoma mali posestnik, ki nima toliko lastne zemlje, da bi redila njegovo družino. Iz trnovske občine zato vsako pomlad oddajo ljudje po svetu na delo, posebej v gozdove na Koroško in v Bosno. Kolikor je takih delavcev, so vsi dobro pristopni organizaciji, vendar se je dosedaj premalo storilo za pouk o socializmu in tako ni prišlo ne do strokovne ne do politične organizacije. V kraju sta dva izvoda »Zarje«. Kmečko ljudstvo je kakor povsodi pod močnim vplivom duhovstva in odvisno od klerikalne posojilnice. Zanimanje, katero je zbudil shod, da upati, da se ideje socializma zasejejo polagoma tudi v ta politično dosedaj docela zanemarjen kraj. Na shod je prišlo več sodrugov iz Solkana in Gorice, ki se niso ustrašili pešpoti 2 in pol do 3 ur na planoto, visoko 288 metrov in ravno toliko nazaj.

— **Vojaško letališče v Gorici opuščeno.** Vojaško letališče v Gorici, ki je vojaškemu zrakoplovstvu oddelku od 15. januarja služilo kot zimska postaja, so preko leta zopet opustili. Tekom dveh in pol mesecev so napravili 500 poljetov.

— **Konec goriške kopenickiade.** V četrtek je bila pred goriško okrožno sodnijo razprava proti pustolovcu Brejec-Gliha, ki je hodil po Gorici v novi uniformi železniškega uradnika, in je ujel v svoje mreže neko dekle v goriški okolici in opeharil razne osebe v mestu. Kaj je vse počel, smo svoj čas obirne poročali. Pri današnjem razpravi je povdarjala neka priča, da je znal Brejec tako sladko in lepo govoriti, da mu je bilo težko kaj odreči. Brejec je rojen v Idriji; njegova mati se je pisala Gliha. Obsojen je na 18 mesecev težke ječe in se bo postil vsaka dva meseca.

— **Nabrežina.** Ruggero Cidin je bil vsled poverjenja v klesarski organizaciji v Nabrežini iz organizacije izključen in po nalogi vodstva organizacije večeraj aretiran.

Izlet na Dunaj ob priliki mednarodnega socialističnega kongresa v letu 1913.

Na zadnjem mednarodnem socialističnem kongresu v Kodanju, se je sklenilo, da bo prihodnji socialistični kongres leta 1913, na Dunaju. Delegati, ki jih bodo pravočasno izvolile in poslane posamezne socialistične sekcije, bo spremljalo veliko število sodrugov v posebnih vlakih, da se udeležijo velikega sprevoda, ki se bo vršil na Dunaju na predvečer kongresa.

Osrednji odbor soc. dem. stranke se nadeja, da bo odgovarjal sprevodu popolnoma svojemu namenu in da bo prekosil po številu in veličini sprevod v Kodanju, ki se ga je udeležilo 250.000 socialistnih demokratov. Tudi mi, primorski socialistni demokratje, imamo dolžnost, da sodelujemo pri tem sprevodu, na katerem pokaže avstrijski proletarij svojo moč in železno voljo v boju za svoje pravice in boju za dosego velikih socialističnih idealov. Tudi na nas je ležeče, da se ta moč in ta volja pokaže na najvišjini način. To upoštevajoč je sklenil tržaški osrednji soc. dem. odbor, da ob tej priliki ne zaostane za drugimi, in da priredi tudi iz Trsta izlet na Dunaj, ki bo imel ekskluzivno politični, socialnodemokratični značaj. V ta namen so se sešli pretečni teden vsi trije tržaški politični odbori in so izvolili izletni odbor sestojč iz 13 članov. Temu predseduje sodrug Valentin Pittoni. Podpredsednik je sodrug Skabor; generalni tajnik sodrug Perez; tajnik za Slovence sodrug Regent; za Nemce sodrug Hupart; Blagajnika sta sodruga Babuder in Srimisek.

Kmalu izide oklic na vse organizacije in sodruge, v katerem se stvar natančneje pojasni. Odbor.

Spominjajte se tudi ob praznikih milijonskih vinarjev!

Trst.

— **Skupni majski odbor** ima svojo sejo v torek 9. t. m. ob pol 9. uri zvečer v Delavskem domu ul. Madonnina 15, I. nadst. v prostorih konzumnih zadrug. Oni slovenski sodrug, ki so bili izvoljeni v ta odbor, so naprošeni, da se seje gotovo udeležijo.

— **Politični odbor jugoslov. socialno dem. stranke** v Trstu ima v sredo 10. t. m. v »Delavskem domu« ul. Madonnina 15, II. nadst. svojo redno in važno sejo. Odborniki so naprošeni, da se je udeležijo polnoštevilno.

— **Peovski odsek »Ljudski oder«** v Trstu priredi na velikonočni ponedeljek dne 8. aprila t. l. ob 4. popoldne v prostorih gosp. Jakoba Magina v Sv. Križu veselico s programom: 1. Petje. 2. Veseloligra »Mesalina«. 3. Veseloligra »Bob iz Kranja Ples. Vstopnina 50 vin. otroci 30 vin.

Vestnik organizacij.

Seja pevskega zbora je v nedeljo 7. t. m. ob 10. popoldne. Udeležite se gotovo. Seja je zelo važna, vsled tega je želeli najboljše udeležbo.

1.000.000 vinarjev

:: za tiskovni sklad »Zarje« ::

5. izkaz:

Ilic v Podutiku 164 vin., za cigareto 4 vin., Jeseniški Vzemajski po dr. Tomšiču 401 vin., Cvetko Golar 139 vin., brivski pom. 30 vin., Rok Pogačnik 32 vin., Rok Pogačnik 32 vin., Iv. Hr. vat 20 vin., Al. Pogačnik 20 vin., Ilic nabral 28 vin., nimenovan 22 vin., na predavanju pri S. M. M. zg. pri Trstu 334 vin., po V. Kermolja iz Trsta 554 vin., Muhar Sp. Šiška 30 vin., Udovč v kons. društvu 106 vin., zato ker je Dolinar Koneča rekel gospod 240 vin., vsled dežja pri čuvajnici št. 74 Udovč i. dr. 80 vin., Linhart v prod. kons. društva v Šiški 213 vin., Muhar 50 vin., K. za zmago sos. v Šiški 100 vin., ga. Muharjeva 20 vin., v nabiralnik pri Petru v Ljubljani 435 vin., Zonta 20 vin.

Skupaj 7112 + 3033 = 10145 vinarjev.

Prispevke za milijonski sklad sprejema, vlaga v Delavsko hranilnico in izkazuje v Zarji sodrug Viktor Zore, tajnik strokovnih društev, Ljubljana Šelenburgova ulica 6/II.

Angleški rudarji in zakon o minimalni mezdi.

S sprejetjem predloge o minimalni mezdi boj v angleški rudniški industriji še nikakor ni končan. Otvorilo se je s tem samo novo poglavje v velikanskem boju rudarjev za človeka dostojno življenje. Konec od vlade napeljanih pogajanj je prišel z dramatično nenadnostjo. Od predzadnjega petka se je minister Asquith trudil podjetnike pregovoriti, da bi priznali vsaj minimalne mezde dveh in petih šilingov in bi s tem rudarjem omogočili, da bi predlogo sprejeli ter se vrnili na delo. Toda vsi njegovi poskusi so bili bob v steno. Podjetniki so se branili, da bi z delavci sploh zopet konferirali, ker so kako tretjo skupno konferenco označevali za brezpredmetno. V zadnji uri je nato vlada bojujoče se stranki z zvijačo še enkrat spravila skupaj, toda samo za nekaj minut. Minister Asquith je v ministrstvu zunanjih zadev zbranim podjetnikom predložil neko vprašanje, ki ga ti niso mogli rešiti, ne da bi prej o njem bili tajno konferirali. Odkazala se jim je neka soba in ko so se zopet vrnili, so našli pri Asquithu zbrane zastopnike rudarjev. Južno-waleški delodajalci so se takoj obrnili; drugi so ostali, ne da bi se bilo kaj opravilo. Podjetniško časopisje sedaj trdi, da je podpredsednik rudarske federacije kriv, da so se pogajanja razbila, ker da je izjavil, da zahtevajo škotski rudarji za štihotne plače minimalno mezdo do 5 in tričetrt šilingov in za dečke minimalno mezdo 3 šilingov. V resnici je pa stvar ta: Asquith je predlagal, da se vprašanje šihotnih plač in dečkov (mladostnih delavcev), popolnoma loči od glavnega vprašanja. Nato je dejal Smillie, da se mora dobro upoštevati, da tvori zahtevanih 5 in 2 šilingov samo spodnjo mejo za vsa okrožja, tam ker so delavske kategorije kakor na Škotskem že boljše plačane, zahtevajo rudarji slejkoprej obstoječe mezde za minimalne mezde. To zahtevo, od katere niso delavci nikoli niti za las odstopili in ki se mora vsakemu objektivnemu človeku zdeti samo po sebi umevna, to zahtevo sedaj podjetniki označujejo za brezmiselnost.

Po izjavi skupni konferenci so imeli rudarji sejo, na kateri se je sklenilo pozvati delavsko stranko, da glasuje proti predlogi, o minimalni mezdi. To se je tudi zgodilo.

Rudarska konferenca je bila skoraj soglasno proti sprejetju predloge. Predlagal se je nek

pristavek, v katerem se je zahtevalo, da se delavski zastopniki v zbornici glede predloge vzdrže vsakega glasovanja. Ta predlog pa je do bil samo dvajset glasov.

Ni nobenega dvoma, da se vtem razpoloženju rudarskih delegatov zrcali bojovito razpoloženje rudarjev. Dejstvo je, da so angleški rudarji napram zakonu o minimalni mezdi skrajno neupljivi. Posebno skeptični pa so napram instituciji razsodišč. Naj ministri še tako slovesno zatrjujejo, da smatrajo zahteve rudarjev za pravico, in da si ne morejo predstavljati, kako bi se mogel najti razsodnik, ki bi se upal te delavske pravice zmanjševati; rudarji stvar boljše razumejo, ke imajo z razsodišči le prežalostne izkušnje. Razsodnik na noben način ne bo kak delavec, temveč bo kakor doslej, pripadal posedujočemu razredu. S tem je dosti rečeno in vse drugo o »neodvisnih« osebah, ki da bodo fungirale kot razsodniki je prazna fraza. Vlada je imela priložnost, da bi predlogo rudarjem še v zadnji uri napravila sprejemljivo. Toda tozadevni izpremenje valni predlog rudarskega zastopnika je bil odklonjen. Počakajmo kakšen rezultat prinese splošno glasovanje rudarjev, ki se je že pričelo!

Baje je angleška vlada sklenila, organizirati varstvo delojulnih (stavkokazov) in baje namerava vpoklicati tudi rezervo. Vojakji bodo imeli malo opraviti, ako oblast ne bodo naravnost provokatorično postopale. »Naši ljudje,« tako je izjavil predsednik rudarske zveze v Lancashiru, sodrug Greewall, »stoje trdno kakor skalar. V boju bodo mirno vztrajali, ker so se naučili, da se najizdatnejše branijo s tem, da držijo križem roke.«

Vse kaže, da imamo biti v najbližnjih dneh pripravljeni na važne in odločilne dogodke v angleški rudniški industriji.

Delavsko gibanje.

— **Uspehi dunajskih organiziranih pekov.** Organizirani pekovski pomočniki na Dunaju so sklenili z zadrugo pekovskih mojstrov novo tarifno pogodbo, ki je za pomočnike zelo ugodna. V pekarnah, ki imajo od 1 do 4 pomočnike, se zviša meza od 7. oktobra 1912 dalje za 1 K na teden. V pekarnah s 5 do 7 pomočnikov se plačala 1 Kveč, kakor pa se je prej plačevalo v obratih s 6 pomočniki. Tem pomočnikom se zviša meza od 7. aprila 1913 dalje zopet za 1 K. V obratih s 8 do 12 pomočnikov bo za 2 K višja meza, kakor pa je bila določena v pogodbi iz l. 1907. Isto velja za pekarnarje, v katerih dela več kakor 12 pomočnikov. Od 7. aprila 1913 dalje se pa bo povišala meza vseh pomočnikov v vseh kategorijah obratov za 1 K na teden. — Delovni čas se je skrajšal po novi pogodbi za vse obrate na 10 ur.

Mizarji in strojni delavci v Ljubnem stavkajo že od l. t. m.; vsled tega je ljubno za to stroko zaprt.

ZADNJE VESTI

ABSOLUTIZEM NA HRVAŠKEM.

Bojkot.

Budimpešta, 6. aprila. Iz Zagreba prihaja vesti, da se bo na imenovanje komisarija odgovorilo s tem, da se bojkotira vsa ogrska industrija. Čuvaj izjavlja, da bo tudi zoper bojkot nastopil s najostrejšimi sredstvi. Kljub temu je ogrska industrija vznemirjena, ker ni razumeti, kakšna sredstva naj komisar najde zoper gospodarski bojkot. Razumtega se boje industrijalci, da bi tudi slovenski odjemalci v Avstriji utegnili iz simpatije odklanjati ogrsko blago, kar bi zlasti mlinška industrija bridko občutila.

Justh o komisariatu.

Budimpešta, 6. aprila. Justh je izjavil, da obsoja Khuenov sistem na Hrvaškem prav tako kakor njegovo politiko na Ogrskem. Khuen ni nikoli izkušal okrepčati ogrski vpliv na Hrvaškem, ampak je vedno služil le avstrijskim ciljem.

Josipović o komisariatu.

Zagreb, 6. aprila. Bivši hrvaški minister Josipović je izjavil, da so bile zadnje odredbe »utemeljene«, vendar jih obžaluje. Da se je položaj poostiril, niso zakrivil le hrvaški, ampak tudi madjarski politiki. Razmere na Hrvaškem se ne ozdravijo drugače, kakor če se bo hrvaškoogrsko pogodba tolačila in pošteno izvajala.

Proti absolutizmu.

Zagreb, 6. aprila. Neka ogrska korespondenca javlja, da namerava hrvaška opozicija organizirati agitacijo izven dežele in poslati vladam vseh evropskih držav spomenico, ki našteva hrvaške pritožbe in protestira proti imenovanju kraljevskega komisarija.

Organizacija bojkota.

Praga, 6. aprila. Hrvaški dijak, ki so sestavili z zastopniki češke industrije odbor, ki ima organizirati gospodarske zveze Hrvaške in Češke.

Bojkot v Srbiji.

Budimpešta, 6. aprila. V industrijskih krogih se razširja vest, da se javlja bojkot ogrskega blaga tudi v Srbiji. Industrija, ki se bavi z izvozom, je zelo uplašena, ker se je bati, da se razširi bojkot še dalje po Balkanu.

Odstavljeni župani.

Zagreb, 6. aprila. Čuvaj je izdal nov dekret, s katerim odstavlja župane po vseh mestih in trgih razen Zagreba in izroča vso oblast policijskim komisarjem.

Tuji žurnalisti.

Zagreb, 6. aprila. Opozicija je baje nameravala povabiti zastopnike velikih zunanjih listov, da pridejo na Hrvaško, in se sami prepričajo o razmerah. Čuvaj, ki bo kmalu popolnoma ob pamet, je izjavil, da bo izgnal vse take žurnaliste. Ravno nekoliko konfliktov s tujino bi bilo pandurju še treba.

Konfiskacije.

Zagreb, 6. aprila. Večeraj so bili zopet vsi listi konfiscirani in so izšli z velikimi zamudami.

Društvena pravica.

Zagreb, 6. aprila. O Čuvajevih namenih proti društvom se razširjajo čudne vesti. Baje

namerava razpustiti vsa društva, ki niso strogo stanovska, med njimi razna pevka, telovadna in celo književna društva. Vendar se je ustrašil delavstva in najbrže ne bo segel po strokovnih društvih. Pravijo celo, da hoče konfiscirati društveno premoženje, čemur pa ni verjeti, ker bi bil to navaden kriminalen rop.

Za delavske pravice.

Zagreb, 6. aprila. Vodje socialističnih organizacij so bili večeraj pri Čuvaju naznaniti, da nameravajo kakor vsako leto prirediti dne 1. maja shode. Pri tej priliki so ga opozorili, da je potrebno poučiti okrajne glavarje, da varujejo v slučaju konfliktov in stavk objektivnost in da opuste šikaniranje delavstva. Čuvaj je obljubil, da bodo shodi dne 1. maja dovoljeni.

BOSANSKA VLADA.

Dunaj, 6. aprila. Skupno finančno ministstvo je izdalo novo odredbo v delokrogu bosanskega deželnega šefa, tako da postane faktični načelnik vlade. S tem se izpremeni tudi delokrog civilnega adlata, ki dobi naslov »Namestnik deželnega šefa.«

OBČINSKI STATUT ZA SARAJEVO.

Sarajevo, 6. aprila. Bosanskemu saboru se predloži zakonski načrt, ki obsega statut in volilni red za sarajevsko občino.

ZALESKI BOLAN.

Spjel, 6. aprila. Finančni minister Zaleski, ki potuje po Dalmaciji, je baje vsled zastrupljenja z nikotinom tako obolen, da je poslal po duhovnika. Zdej mu je že bolje in je odpotoval v Dubrovnik.

ŠPIJONAŽA.

Lvov, 6. aprila. V vzhodni Galiciji so prijeli pet ruskih ogleduhov, med njimi nekega rusinskega duhovnika.

ČRNE KOZE.

20 slučajev.

Krakov, 6. aprila. V krakovski okolici so dognali 20 slučajev obolenja za črnimi kozami.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Tarnopol, 6. aprila. Vsled zametov je na progi Zbaraz-Tarnopol običal oseben vlak. Lokomotiva, ki je bila odposlana na pomoč, je trčila s tako silo v vlak, da je popolnoma razbila en vagon. Dvajset oseb je težko, pet pa lahko ranjenih.

POSLEDICE VIHARJEV.

Dunaj, 6. aprila. Vsled zadnjih viharjev je bilo mnogo škode po Ogrskem in po Galiciji. Telefonski promet z Budimpešto je bil prekinjen na vse strani. Po Ogrskem je vihar podrl več sto brzozajavnih drogov. Tudi železniški promet je bil zelo oviran.

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Z Egejskega morja.

Carigrad, 6. aprila. Listi poročajo, da križarijo italijanske bojne ladje v arhipelagkem otočju in v sirskih vodah. Nekateri ladje so baje pripadle v manjše luke, kjer so preiskale nevtralne ladje.

Legar.

Tripolis, 5. aprila. Po obeh taboriščih razsaja legar; umrl je zdravnik dr. Duikstein, več članov rdečega križa je zbolelo.

Ustreljen letalec.

Pariz, 6. aprila. Iz Bengazija poročajo, da so obstreljevali turški vojaki italijanski letalni stroj in ustrelili italijanskega letalca Ribertija.

Mine v Dardanelah.

Carigrad, 6. aprila. Angleški poslanik se je na porti pritožil zaradi nevarnosti, ki jo povzročajo v Dardanelah mine trgovskim ladjam. Zadržal je, naj bado turške oblasti na razpolago več vodnikov za trgovske ladje, ki jih bodo vodili nad minami.

Zavzetje Cvare.

Rim, 6. aprila. Iz Tripolisa poročajo, da so Italijani predvečerajšnjem zavzeti Cvaro od celinske strani. Pred zavzetjem so bili hudi boji; podrobnosti niso znane.

VOLITVE NA TURŠKEM.

Mladoturki zmagujejo.

Carigrad, 6. aprila. Med doslej izvoljenimi 25 poslanci jih je 24, ki so kandidirali na program mladoturškega odbora. V Smirni so izvoljeni sami mladoturki. Med njimi je voditelj mladoturkov Sajd. Izvoljen je tudi prejšnji poslanec general Esad paša.

ŠTAMBUL ZOPET SEZIDAN.

Carigrad, 6. aprila. Ministrski svet je dovolil carigradskemu mestnemu načelnstvu posojilo 350.000 funtov, da zopet sezida od požara upepeljene mestne dele v Štambulu.

MOST SE JE PODRL.

13 romarjev mrtvih.

Bukarešt, 6. aprila. V občini Buioareni se je podrl predvečerajšnjem most čez Olto v tistem hipu, ko so šli čezenj romarji. Štirindvajset romarjev, med njimi mnogo žen in otrok je padlo v vodo. Doslej so potegnili iz valov 13 utopljenec.

PROTI TRUSTOM.

Washington, 6. aprila. Član kongresa, Humphrey, je predložil zakonski načrt, ki zapira pristanišča Združenih držav vsem ladjam tistih družb, ki bi prekršile Shermanovo postavbo proti trustom.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in snaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Celo noč
odprto
Kavarna Leon
Star. trg št. 30.
Celo
noč odprto

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Biser vsake kuhinje

redilna snov, ki ga cenijo vse gospodinjice, je **Vértesov guljažev pridelatek.**

Preizkušen od c. kr. preizkuševališča na Dunaju. Tablica, zadosti za okoli 1 kg mesa, 2 kg krompirja, zelja, fižola, itd. stane 20 v. Zajamčeno najčistejša prirodna živalska mast in druge primese, brez kakršnekoli rastlinske masti. Dobiva se po vseh boljših trgovinah. Pristen samo »Vértes«.

Vanillol obl. varovan, se z velikim uspehom rabi namesto vanilije, ker je mnogo zdravejši, stanovitnejši, izdatnejši, cenejši. Majhna primes daje močnatim jedem, sladoledu, čaju, likerjem, rumu itd. prijeten okus vanilije. Cena 10 h

Edina izdelovalnica:

Tvornica živil Vértes & Co., Lugos št. 492 (Južno Ogrsko).

Kupujte „Zarjo“.

Gramofoni - automati !!

□ □ □ tovarniška zaloga □ □ □

Za vsak gramofon pisмено jamstvo.

Gramofon-Atelier

A. Rasberger

Ljubljana, Sodna ulica 5.

Pazite natančno na naslov. Jaz ne prodajam ur in šivalnih strojev. Imam specijelno samo gramofone, godbene automate in druge mehanične godbene stroje. Lastna delavnica za popravila.

Pišite po cenik. — Predno kje kupite, oglejte si mojo zalogo.

Vse potrebščine in vsakovrstno kolesje v zalogi.

Ranjenja

kakršnakoli je treba skrbno varovati pred vsakršno onesnažbo,

ker utegne nesnaga povzročiti, da postanejo najmanjše rane prav hude in težko ozdravljive. V 40 letih se je izkazalo omejujoče in izvelično mazilo, Prasko domače mazilo imenovano, kot zanesljivo obvezno zdravilo. Varuje rane, liska vnetje in bolečine, deluje blažilec in pospešuje zaraščanje in celjenje.

Po pošti se pošilja vsak dan.

1 cela pušica 70 h. Po pošti proti vpošiljavi 3 K 10 h se pošlje 4 pušice, proti 7 K 10 pušic franco na vse postaje avstro-ogrške monarhije. POZOR na ime zdravila, izdelovalca, ceno in varstveno znamko. Pravo le 10 h.

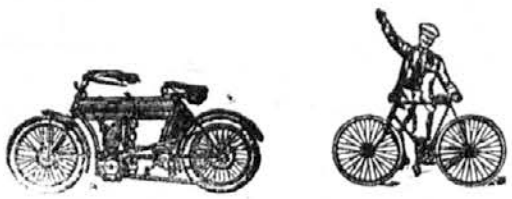
Glavna zalega

B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj.

Lekarna „PRI ČRNEM ORLU“

Praga, Maša stran, Nerudova ulica št. 203.

V zalogi po avstro-ogrskih lekarnah.

Ana Gorec

Ljubljana, Rimska cesta 11.

Podružnica:

Marije Terezije cesta 14

(Pri Novem svetu).

Trgovina s kolesi in deli.

Najboljše pnevmatike.

Izposojevanje koles.

Naznanilo.

Podpisana naznanjam slavnemu občinstvu v Trbovljah, da sem otvorila v Lokah v hiši gospoda Martina Juvana

kemično čiščenje vsakovrstnih oblek

za katera dela se slavnemu občinstvu najtopleje priporočam.

Snažim in perem moške in ženske obleke po najnižji ceni.

S spoštovanjem

Antonija Bašič.

Velikonočne razglednice

pošilja

na izbiro

L. PEVALEK, Ljubljana

Židovska ulica.

Tudi vse drugačne razglednice, pisalne potrebščine, tiskovine po jako nizkih cenah.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

1 kg sivnega dobrega, pušenega 2 K; boljšega 2-40 K; prina posebega 2-40 K; belega 4 K; belega polnovega 5-10 K; večfinega srožnovega, pušenega 6-40 K, 8 K; puša sivnega 6 K; belega, finega 10 K; najfiniši posteljnih 12 K; varovala od 5 kg naprej franco.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pe. uca 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema glavnicama, 80 cm dolgi, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhaštim perjem 16 K; napolnjen 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, z glavnicama 3, 3 50 in 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm šir., 13, 14 70, 17 80, 21 K, z glavnicama, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 50, 5 20 in 5 70 K, spodnja pernica iz močnega, trstastega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12 80 in 14 80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franco. Lahko se franco zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.

S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici

naznanja slavnemu občinstvu, da je preskrbela svoje prodajalne

v Trstu, Via Barriera vecchia 38 in Via dei Rettori 1 in v Gorici, na Starem trgu 1 (na vogalu Rabatišča)

s svežim poletnim, črnim in barvanim obuvalom ličnega kroja in dela ter finega in trpežnega usnja.

Zato se priporoča za obilen obisk ob priliki bližnjih Velikonočnih praznikov.

Potniki

v severno in južno AMERIKO

se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

Brez konkurence!

Krasne novosti spomladanskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

MOJA ŽENA

in vsaka pametna in varčna gospodinja rabi namesto dragega kravjega sirovega, kuhanega ali namiznega masla boljše, zdraveje, redilneje in izdatneje in skoro polovico ceneje

margarino „Unikum“

Dobiva se povsod ali pa naroča naravnost.

Združene tvornice za margarino in sirovo maslo

Dunaj, XIV. Diefenbachgasse 59.

Kdor potrebuje dobro obleko

naj se poslužuje le trgovine

Bohinec & Comp. v Trstu

Via della Torri 2

Via S. Lazzaro 17

(za cerkvijo sv. Antona novega)

Velikanska zaloga izgotovljenih oblek za moške, ženske in otroke

Najsolidnejša postrežba. — Priznana nizke cene. — Sprejemajo se naročila po meri.

Izdelki solidni.

Zmerne cene.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga

Fr. Kapus, Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 11. . . . Kolizej.

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, . . . podobe, zrcala, otročje vozičke itd. . . .

Sprejemajo se tudi opreme hotelov.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9.

Velika zaloga izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke. Konfekcija za dame in deklice.

Solidno blago po čudovito nizkih cenah.

Ceniki zastoj in franco.

Francosko žganje „Diana“

je najboljše domače sredstvo

dobiva se pri vsakem boljšem trgovcu na deželi, ter v Ljubljani v lekarni gospoda Gabriela Piccoli in pri gosp.

Franc Babič, Berjak & Šober, Viktor Cantoni, B. Cvančara, L. Češnovar, Marija Jemec, Ivan Jelačin, A. Jerše, Anton Kanc, Lod. Kotnik (Šiška), J. Krivic, Ant. Krisper, Leskovic & Meden, Antonija Mehle, Tomaž Mencinger,

Josip Mihelič, J. Oblak, J. Perdan, V. Petričiča nasl., J. Samec, Ivan Pintar (Šiška), J. Rosshäupl, A. Stacul, A. Sušnik, A. Šarabon, F. Sark, M. Spreitzer, Franc Terdina, J. Vodnik (Šiška) pr

„Konsumnem društvu“ za Ljubljano in okolico.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtilnicama, električno razsvetljavo, brezžičnim brzoparnikom, na katerih je za vsakega potnika preskrbjeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri agenturi za Kranjsko, Stajersko in Koroško:

SIMON KMETETZ, Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 26.